

Видатні українці у світовій науці

Безсумнівно, Україна багата талантами. Вона подарувала світові величезну кількість талановитих людей. Серед них - видатні вчені, винахідники, Нобелівські лауреати, герої війни, громадські діячі, письменники, музиканти, обдаровані лікарі та спортсмени.

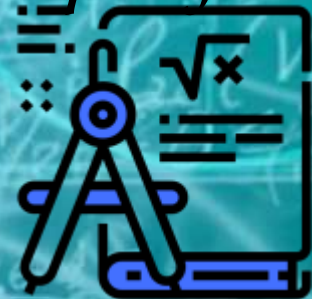
Відомі українці прославили нашу країну та її народ в різних куточках світу. Саме вони творили історію і зрештою змінили світ. Саме завдяки їхнім винаходам, досягненням та перемогам світ дізнавався про Україну.

МАТЕМАТИКА - це не тільки формули, закони і графіки, але й люди, їхнє життя, почуття, доля.

У кожному періоді історії математики були свої видатні постаті вчених, в яких були різні долі. Одні зажили слави і безсмертя ще за життя, іншим судилося пройти складний шлях і розділити трагічну долю свого народу.

Багато визначних математиків стали зразками щирої відданості науці, патріотами свого народу.

Вороний

Георгій Феодосійович

(1868 - 1908)

Георгій Феодосійович належить до когорти найвідоміших українських математиків минулого. Визнаний фахівцями як один із найяскравіших талантів у галузі теорії чисел на межі XIX-XX століть.

Науковець за своє життя встиг надрукувати всього 12 статей. Але яких! Вони дали поштовх для розвитку кількох нових напрямків в аналітичній теорії чисел, алгебраїчній теорії чисел, геометрії чисел, які нині активно розвиваються у багатьох країнах.

Левицький
Володимир Йосипович
(1872-1956)

«**Основоположник
математичної культури
нашого народу**» -
так назвав
Володимира Левицького
академік Михайло Кравчук.

Володимир Йосипович перший
написав чисто фахову статтю з
математики українською мовою,
був незмінним редактором
першого українського наукового
часопису з природничих наук.

Науковець перший підготував і
опублікував матеріали до
української термінології з
математики, фізики, хімії,
перший згуртував
українських математиків
для наукової роботи...

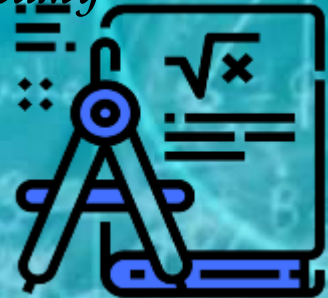
Кравчук

Михайло Пилипович

(1892 - 1942)

Його ім'я добре відоме у світовій математичній науці. Світ не знав лише, що він - українець.

"Довго не знали про цю надзвичайно талановиту людину і його земляки...". Про це з боєм писав у своїй статті його син О.М.Кравчук, доцент Волинського державного університету. Адже ім'я Михайла Кравчука було занесено до списку "ворогів народу", а сам він, повний енергії і творчих задумів, був засланий на Колиму і пішов з життя у неповних 50 років.

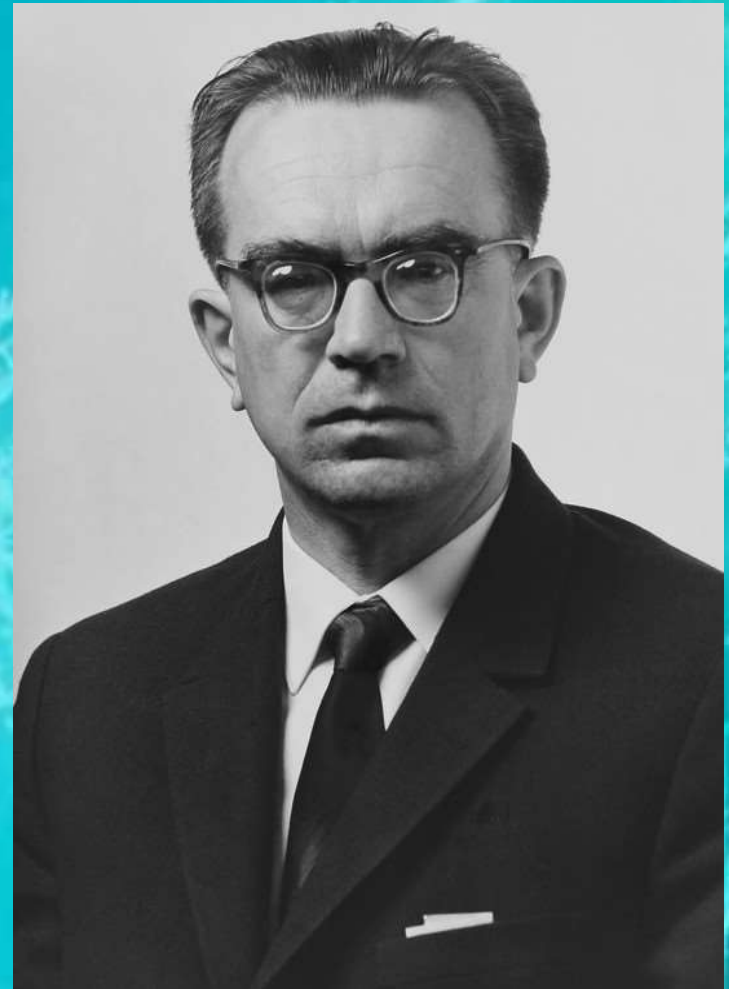
Глушков

Віктор Михайлович
(1932-1982)

Автор багатьох фундаментальних праць з теоретичної та прикладної кібернетики, штучного інтелекту, теорії цифрових автоматів, з питань застосування кібернетичних методів в економіці.

Віктор Михайлович розв'язав одну з найскладніших в сучасній алгебрі – п'яту узагальнену проблему Гільберта.

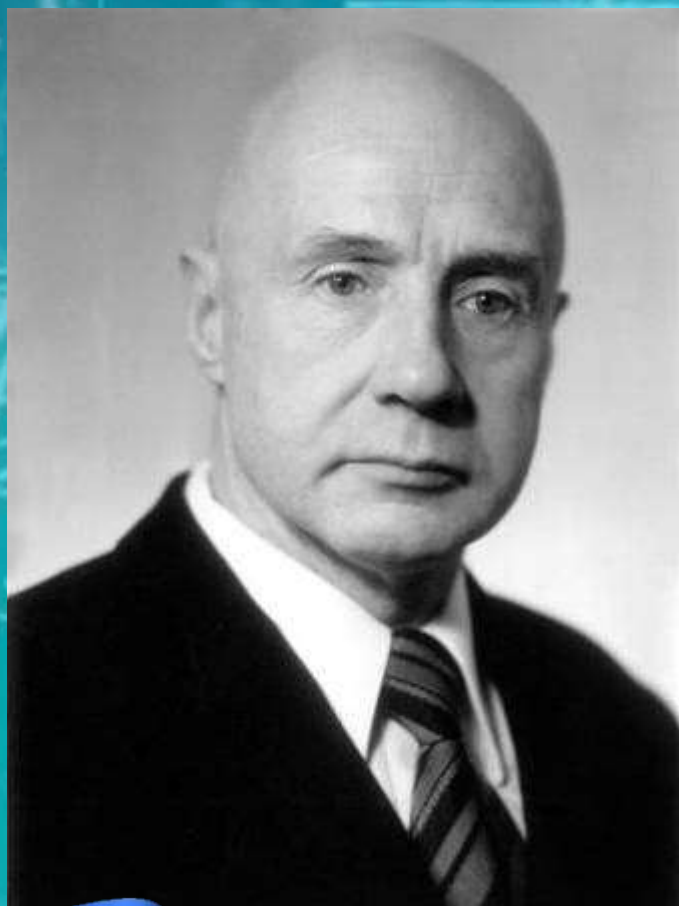
Як людина відповідальна і небайдужа, він хотів не лише внести значний вклад в кабінетну науку, а й бачити практичне застосування своїх розробок. Але часто наражався на нерозуміння чи просто небажання розуміння з боку чиновників.

Митропольський

Юрій Олексійович

(1917-2008)

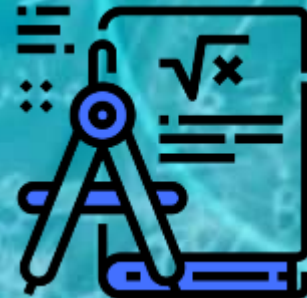

Видатний вчений в галузі математики, механіки, член Національної академії наук України, член заснованої в 1711 році Болонської академії наук (Італія), педагог, громадський діяч.

Неможливо охопити той величезний внесок майже 60-річної наукової діяльності вченого у розвиток сучасної науки.

Він по праву вважався керівником школи з нелінійної механіки, родоначальниками якої в 30-ті роки ХХ століття були академіки М.М.Крилов та М.М.Боголюбов.

Юрій Олексійович автор більш ніж 750 наукових праць, серед яких 53 монографії, виданих багатьма мовами світу. Підготував 100 кандидатів та 25 докторів наук.

Далецький

Юрій Львович

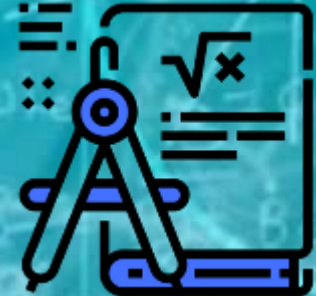
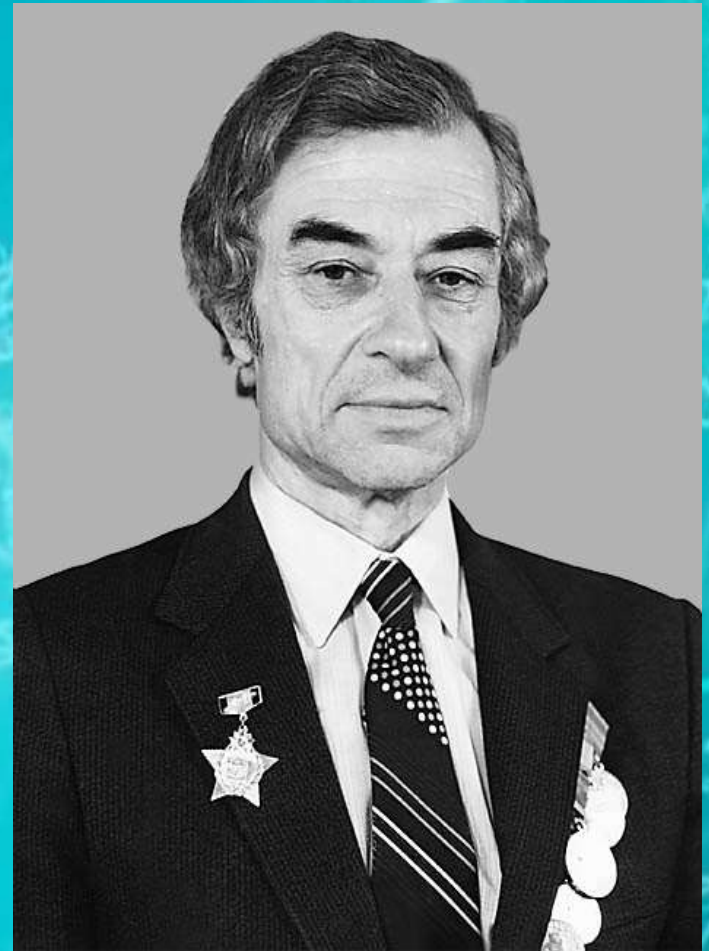
(1926-1997)

*видатний вчений-математик,
заслужений діяч науки і техніки України,
доктор фізико-математичних наук,
гордість вітчизняної науки.*

*Основні праці вченого присвячені дослід-
женню сучасних проблем математичного
аналізу, теорії ймовірностей, теорії диферен-
ціальних рівнянь і математичної фізики.*

*Ним написано біля 200 наукових праць, серед
них значну частину складають ґрунтовні
статті та монографії, які перекладено
англійською мовою. До скарбниці світової
літератури з математики і теоретичної
фізики увійшла важлива формула*

Далецького-Троттера.

Скороход

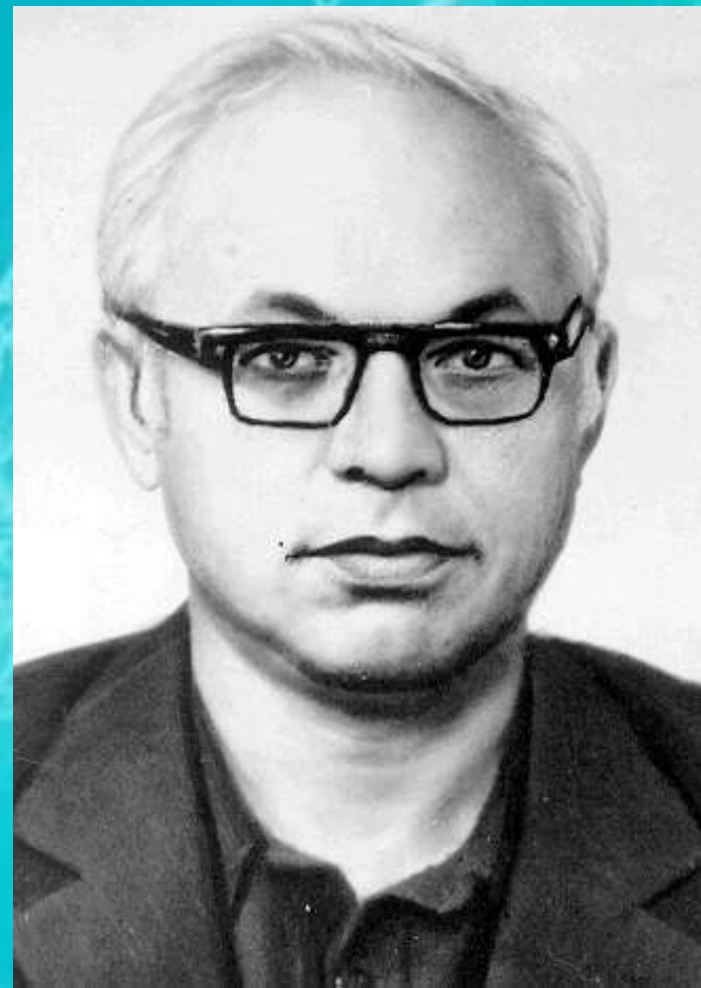
Анатолій Володимирович

(1930 – 2011)

*Відомий український математик,
який народився в Нікополі
на Дніпропетровщині.*

Анатолій Володимирович- автор понад 450 наукових праць, серед них понад 45 монографій і підручників, близько 300 статей у провідних наукових журналах, зробив винятковий внесок у формуванні української школи теорії неймовірності. Всесвітнє визнання отримали наукові праці з теорії диференціальних рівнянь. Науковець підготував 56 кандидатів і 17 докторів наук.

З 1993 року і до останніх днів А.В.Скороход працював у Мічиганському університеті (м. Лансінг, штат Мічиган, США), не пориваючи наукових зв'язків з Інститутом математики НАН України.

В'язовська

Марина Сергіївна

(народ. 2 грудня 1984 року, м. Київ)

український математик,
кандидат фізико-математичних наук,
доктор природничих наук.

Молода українська вчена нещодавно вразила світ. Вона розв'язала одну з найскладніших математичних задач, над якою науковці бились з 16 століття – геометричну задачу про пакування куль, над якою вона працювала впродовж кількох років.

Її досягнення має велике значення для корекції помилок у мобільних телефонах, інтернеті й космічних дослідженнях.

В'язовська – друга в історії жінка, яка у 2022 році отримала медаль Філдса, найпрестижнішу відзнаку у математиці для молодих науковців, яку часто називають «Нобелівською премією з математики».

13 липня 2022 року Володимир Зеленський нагородив Марину В'язовську орденом «За заслуги».

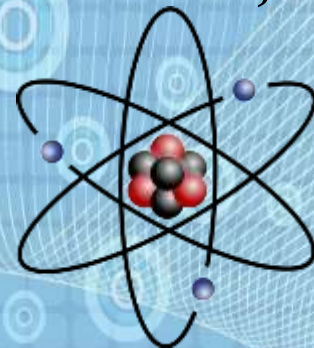
Зараз вона живе у Німеччині. Адже реалізуватися в якості науковця на Батьківщині, на жаль, значно складніше.

ФІЗИКА є однією з найважливіших наук. Будучи наукою, яка вивчає найбільш загальні і фундаментальні закони оточуючого нас світу, вона справила настільки серйозний вплив на життя людей, що цього просто неможливо не помітити.

Насправді, все, що нас оточує, – це «ФІЗИКА». Безліч на перший погляд незрозумілих речей, з якими ми часто стикаємося в житті, зумовлені досить простими фізичними явищами. Саме за допомогою фізики люди дізналися, що таке блискавка, грім, світло, дощ. Чому річки замерзають взимку, чому дозрілі плоди падають з дерев. Навіть політ птаха – це опис фізичного процесу.

ФІЗИКА – це саме життя, сама природа.

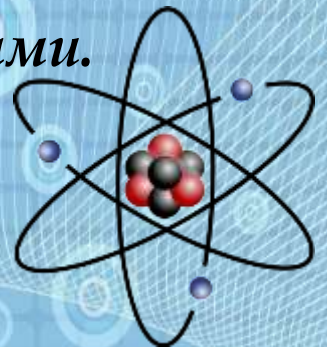

Українські учені зробили вагомий внесок у становлення фізики як окремої науки в класичний період її розвитку.

За деякими даними майже 200 учених-українців наприкінці ХІХ - на початку ХХ ст. працювали за кордоном і користувалися неабияким авторитетом у науковому світі.

Сьогодні українські фізики посідають чільне місце у світовій науці, збагачуючи її оригінальними та ґрунтовними науковими дослідженнями та винаходами.

Пулюй

Іван Павлович

(1845-1918)

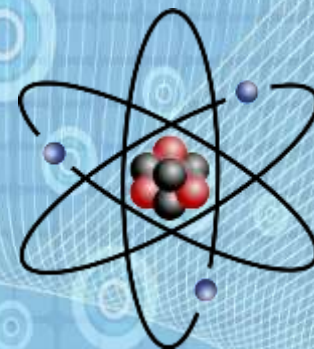
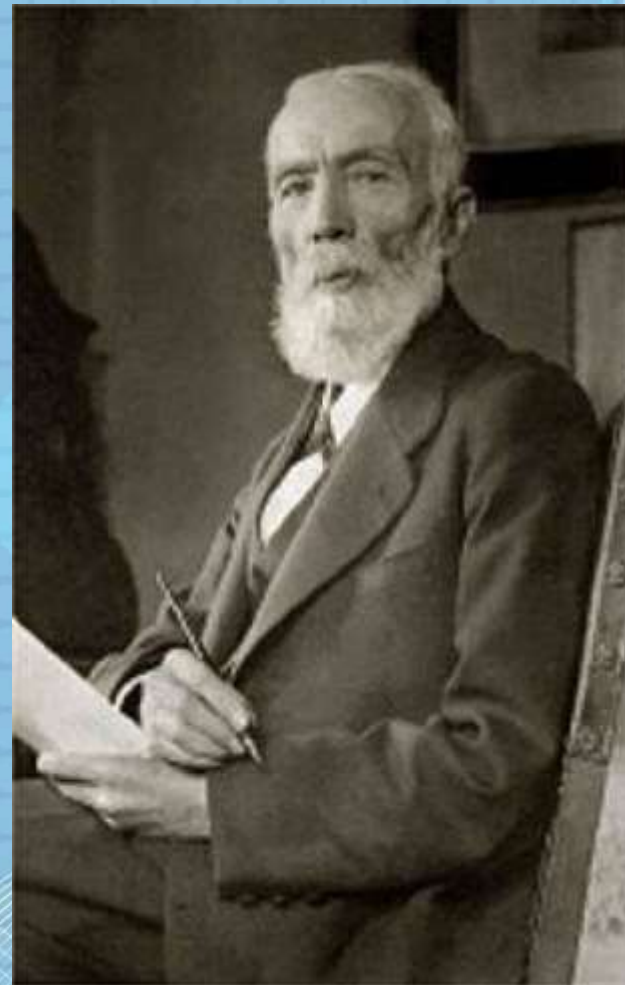
*український фізик і електротехнік, винахідник,
організатор науки, громадський діяч,
Професор Вищої технічної школи в Празі,
ректор першого в Європі
електротехнічного факультету.*

*Пулюй удосконалив технологію виготовлення
розжарювальних ниток для освітлювальних ламп.*

*Він перший дослідив "холодне світло" (неонове).
Важливе практичне значення мала запропонована*

*Пулюєм удосконалена конструкція телефонних
станцій та абонентських апаратів.*

*Окремим винятково важливим епізодом у творчій
біографії Пулюя були його дослідження
рентгенівських променів (або Х-променів). Особливо
слід підкреслити, що свою "рентгенівську" трубку
він сконструював за 14 років до відкриття
Х-променів Рентгеном.*

Смакула

Олександр Теодорович

(1900–1983)

видатний фізик-оптик, доктора філософії

Один з найвидатніших українських фізиків ХХст., отримав перший у світі патент на виготовлення просвітленої техніки.

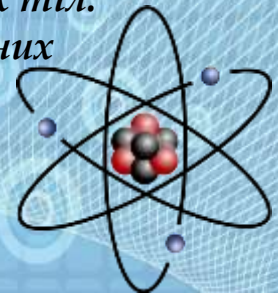
У 1928 р. О.Смакула – професор фізики Одеського університету, але через деякий час повернувся до Німеччини і плідно працював, досліджуючи оптичні й електричні властивості твердих тіл. Професор О. Смакула, ще будучи у Німеччині, всіляко сприяв розвитку знань в Україні.

З 1946 р. вчений працював у США, далі вивчаючи кристали.

Із 1951 р. він – професор Массачусетського інституту і заступник директора лабораторії для дослідів ізоляції. Тут він заснував фізичну лабораторію кристалів, якою керував до 1975р.

Сьогодні його лабораторія відома дослідженнями з найактуальніших проблем електроніки твердих тіл.

В Україні ім'я талановитого вченого за певних історичних обставин замовчували, а його діяльність не висвітлювали. Нині настав час повернути історії і народу це ім'я.

Грабовський Борис Павлович (1901-1966)

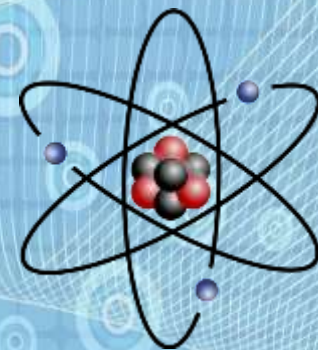
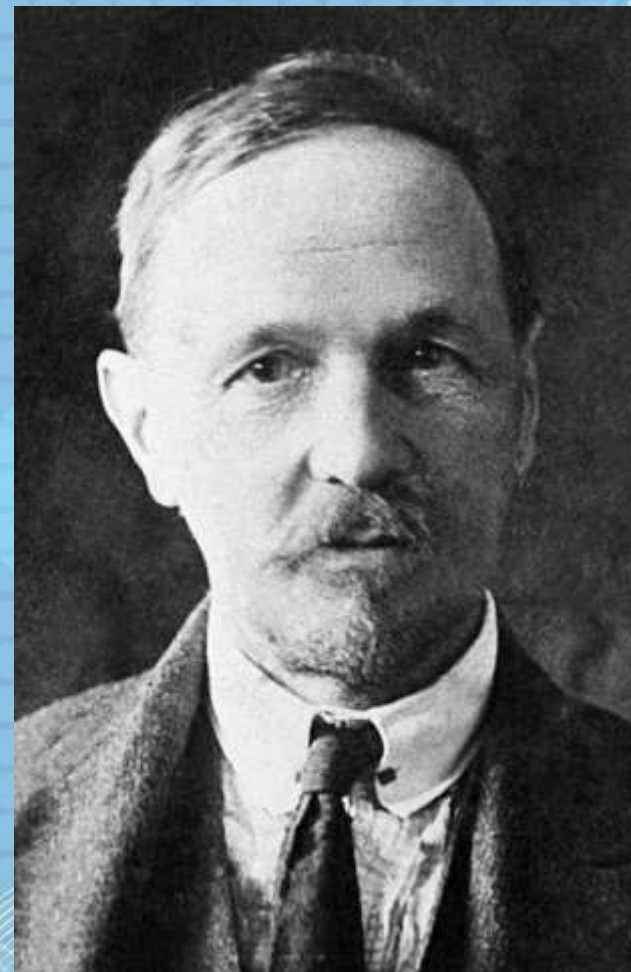
український фізик, творець електронної системи передачі на відстань рухомого зображення, яскравий представник української інтелігенції, який вів боротьбу за національну волю України.

Над ідеєю дальнобачення (так спочатку називалося телебачення) працювало багато вчених і радіоенту-зіастів з усіх країн світу.

Створити ж повністю електронну систему передачі на відстань рухомого зображення та здійснити практичну трансляцію за цією схемою вперше у світі пощастило саме Борису Павловичу.

У 1963р. його визнали винахідником електронного телебачення.

Отже син видатного українського поета Павла Грабовського – Борис – стояв біля витоків одного з найбільших відкриттів ХХ століття, що наймасовіше використання.

Юхновський Ігор Рафаїлович

(нар. 1925 року, с. Княгинине, нині Рівненська обл.)

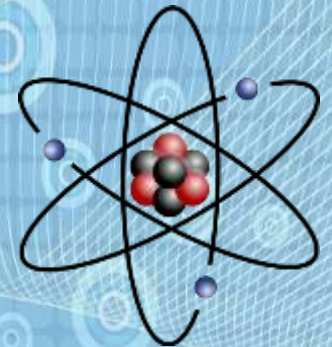
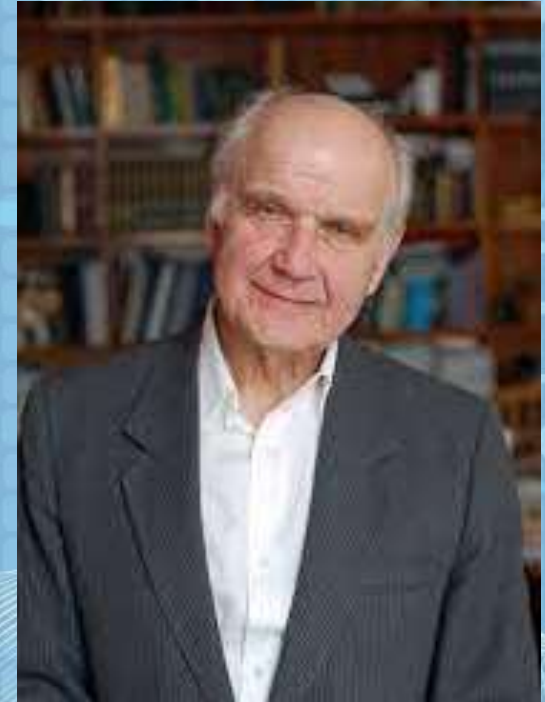
фізик-теоретик, кандидат фізико-математичних наук,
доктор фізико-математичних наук
згромадський та політичний діяч

Ігор Рафаїлович створив добре нану у світі Львівську наукову школу статистичної фізики.

Серед основних його здобутків – розробка оригінальних теоретичних методів у фізиці конденсованої матерії, створення самобутньої школи зі статичної фізики.

Ним розроблені оригінальні і потужні методи теоретичних досліджень систем взаємодіючих частинок. Ним і його учнями зроблено суттєвий внесок у розвиток теорії рідин і розчинів електролітів, металів і сплавів.

Під керівництвом вченого розпочато роботу по створенню і розвитку електронної інформаційної мережі з доступом до світових банків даних і повним набором послуг Internet, а також дослідження фізичних процесів, що відбуваються в ядерній магмі на зруйнованому четвертому енергоблоці Чорнобильської АЕС.

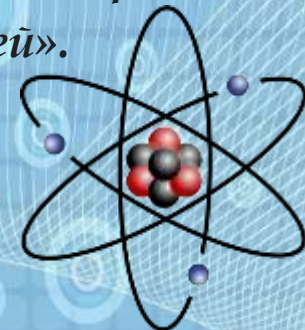
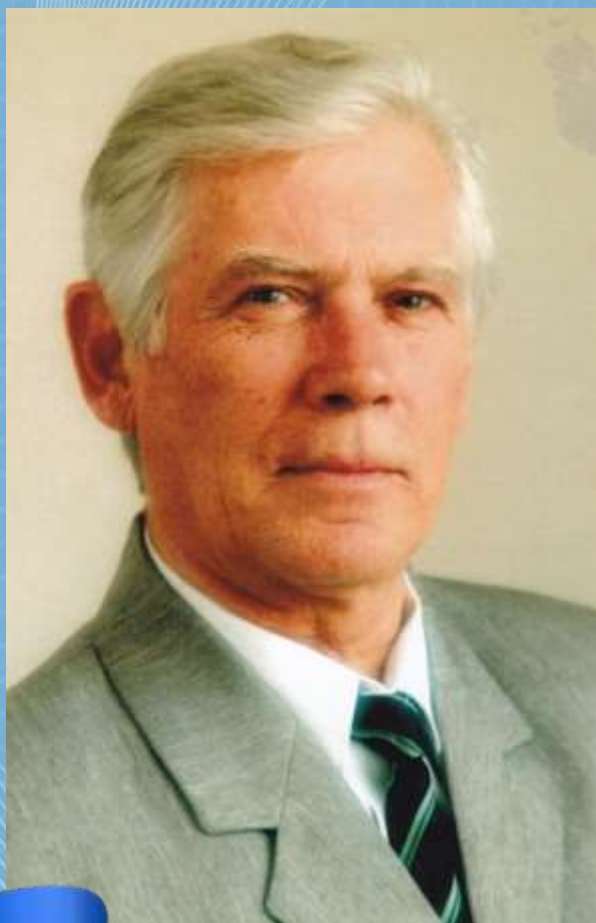
Оболенський Михайло Олександрович

(1940 - 2011)

*український фізик-експериментатор,
доктор фізико-математичних наук,
професор, педагог,
академік Академії наук Вищої школи України з 1994р.*

*Наукові інтереси: в галузі електронних
властивостей металів при низьких
температурах, надпровідності, водневої
енергетики, фізики низьких температур.*

*Автор понад 200 статей, співавтор 10
авторських свідоцтв про винаходи.
Співавтор монографії «Активация водорода и
водородсодержащих энергоносителей».*

Кришталъ

Олег Александрович

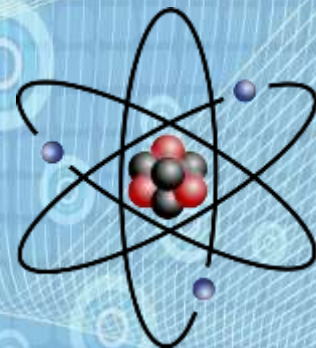
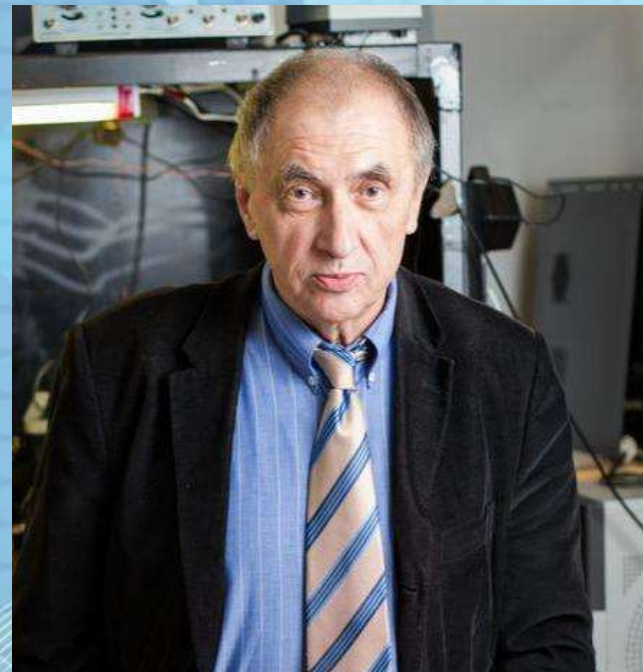
(нар.1945 рік, Київ)

*доктор біологічних наук, професор,
автор низки відкриттів світового рівня.*

Український вчений, знаний у світовому науковому співтоваристві біофізик. Його по праву вважають одним з найбільш цитованих у науковому світі українських вчених, Зокрема, він займався вивченням механізмів іонного проникнення, локалізованих на мембрані сенсорних нервових клітин.

Олег Кришталъ ледь не отримав Нобелівську премію. Його обігнав приятель-німець, який займався вивченням аналогічної проблеми.

Але, тим не менше, його ім'я у світі науки звучить гордо. На рахунку Кришталя - кілька значущих відкриттів. Зокрема, вченому вдалося виявити два нових рецептора в нервових клітинах.

Яценко

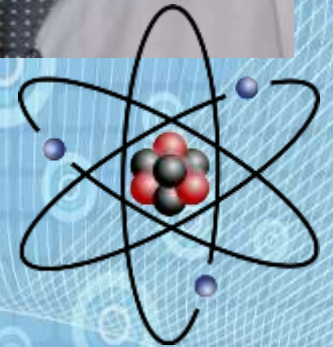
Леонід Петрович

(народ. 1954р.)

*професор, доктор фізико-математичних наук,
директор Інституту фізики НАНУ,
Академік Національної Академії Наук України.*

Головні наукові інтереси:

фізика лазерів, нелінійні та когерентні ефекти при взаємодії лазерного випромінювання з атомами та молекулами, керування рухом атомів та молекул лазерним випромінюванням (світловий тиск та охолодження), когерентний лазерний контроль, лазерні стандарти частоти.

Ангельський Олег В'ячеславович

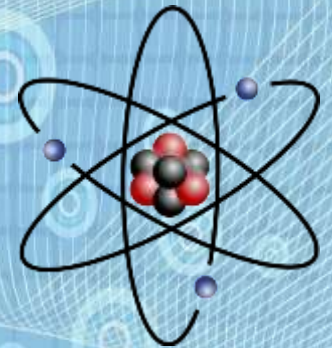
(нар. 1957 рік, с. Селятин, Чернівецька обл.)

інженер-оптик, доктор фізико-математичних наук, перший українець, який був удостоєний премії Галілео Галілея

10 років тому отримав міжнародну премію імені Галілео Галілея за значні наукові досягнення в області оптики, і одночасно - за розвиток оптичної освіти і консолідацію інших вчених.

За яке ж досягнення вченому вдалося отримати таку значущу премію? Протягом більш ніж 20 років учений досліджував поле оптичного випромінювання. Спільно з групою вчених, він розробив прилад, який вимірює жорсткість поверхні зі швидкістю 10 ангстрем на секунду. Його винахід дозволяє дуже точно контролювати обробки оптичних поверхонь. В чому допоможе винахід? Наприклад, він може бути корисним для створення циліндропоршневих груп у виробництві моторів хорошої якості.

Докторську дисертацію Олег В'ячеславович захистив, коли йому було 33 роки. Він є автором понад 250 наукових робіт,

Мірошник

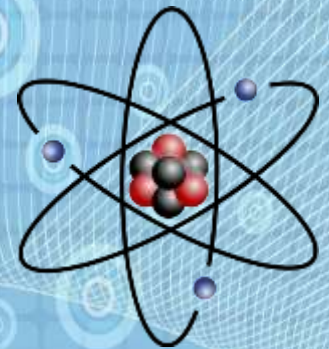
Олександр Олександрович
(6 червня 1982р., м. Мереха Харківська обл.)

*доктор технічних наук, професор,
фахівець у галузі енергетики,
член робочої групи*

*Міністерства енергетики та вугільної промисловості України
з підготовки Концепції впровадження «розумних мереж»
в Україні до 2035 року.*

*Наукові дослідження: підвищення якості
електричної енергії та запровадження
енергоефективних заходів у розподільчих
мережах. Розробив багатофункціональний
лічильник електр. енергії.*

*Має понад 150 наукових публікацій, з них 12
індексуються у наукометричних базах Scopus та
Web of Science, автор монографій,
підручників та посібників,
має більше 30 патентів.*

ХІМІЯ є нашою супутницею ще з часів створення світу. Людина навчилася запускати складні хімічні процеси, про які ми навіть не замислюємося. Без хімії сучасний світ не існував би в тому вигляді, в якому бачимо ми його зараз.

Сьогодні нафтохімічна і хімічна промисловість – одні з найбільш значущих галузей економіки. Це говорить про те, що хімічні процеси і знання про них грають важливу роль у суспільстві. Лише від людства залежить, як їх використовувати – в творчих або руйнівних цілях.

Таким чином, ХІМІЯ в житті людини – це і панацея від захворювань, і зброя, і економіка, і приготування їжі, і, звичайно ж, саме життя.

Упродовж вивчення ХІМІЇ в основній та старшій школі ви ознайомилися з видатними зарубіжними й вітчизняними вченими в різних галузях хімічної науки.

В історію хімічної науки ввійшли українські хіміки Микола Зелінський, Микола Бекетов, Володимир Вернадський, Іван Горбачевський, Олександр Паллідін.

Та було б несправедливо не згадати імена тих, хто за останні роки творив хімічну науку в Україні.

Олександр Ілліч Бродський (1895-1969)

Його основні наукові роботи стосуються хімічної термодинаміки, електрохімії розчинів та хімії ізотопів. Досліджував механізми перебігу хімічних реакцій.

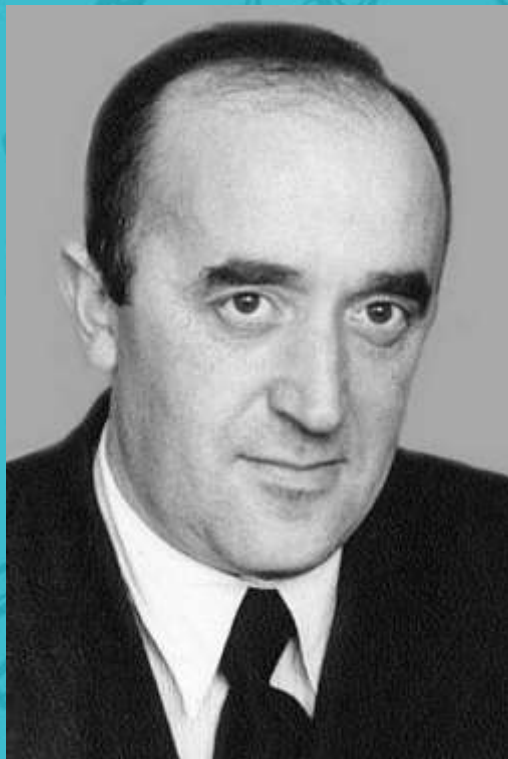
Під керівництвом Олександра Бродського була створена установка для одержання важкої води та добуто першу важку воду (1934р.), а також установки для отримання концентратів важкого кисню (1937р.) та важкого азоту (1949р.). Вперше він застосував стабільні ізотопи для дослідження механізмів хімічних реакцій, дослідив ізотопний обмін водню, кисню, сірки та азоту.

Вчений є автором підручника для вищої школи «Физическая химия» та низки монографій, серед яких «Химия изотопов» (1952р.) – перша в світовій науці монографія в цій галузі.

Анатолій Кирилович Бабко (1905-1968)

Видатний український хімік-аналітик своє життя він присвятив дослідженням проблем хімії комплексних сполук, теорії і практиці хімічного аналізу. Окрім того, створив київську школу хіміків-аналітиків, досягнення якої відомі далеко за межами України. Академік Іван Тананаєв так писав про вченого: "Важко сказати, із ким можна порівняти Бабка в класі колег світового значення".

Бабко вдало поєднував педагогічну, наукову та дослідницьку діяльність.

Роботи науковця не втратили актуальності й нині. Так, Інститут наукової інформації США, який щорічно публікує список найцитованіших вчених (на основі якого складається Академічний рейтинг університетів світу), зазначив, що в період з 2000 до 2004 року наукові праці Анатолія Кириловича цитувалися у понад сотні статей.

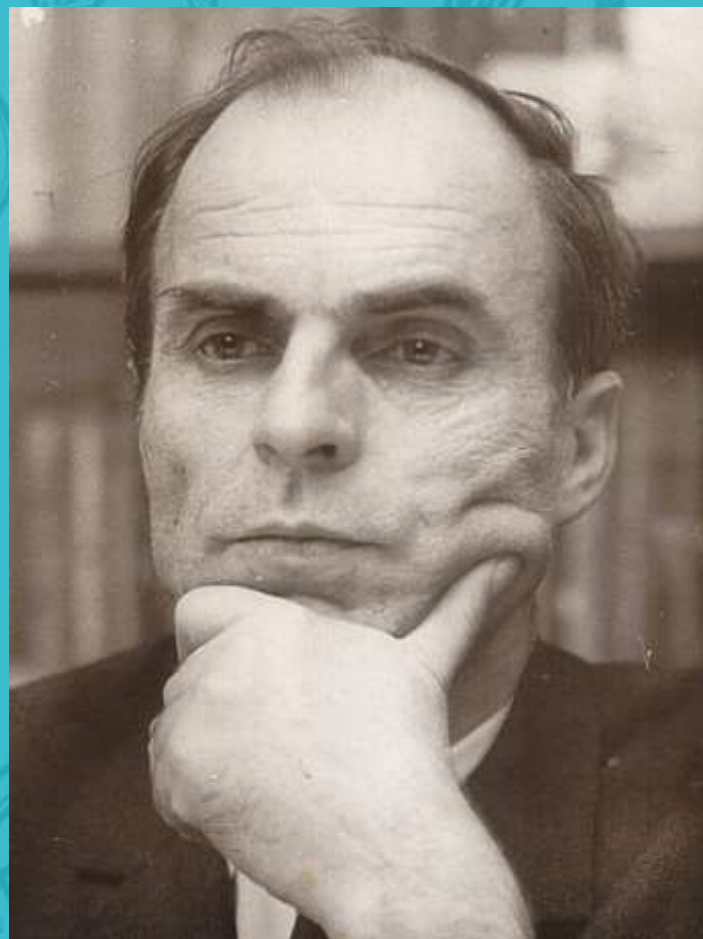
Андрій Матвійович Голуб (1918-1977)

учений-хімік, доктор хімічних наук, професор.

Закінчив Київський державний університет, у якому працював упродовж всього життя. З 1959 р. – завідувач кафедри неорганічної хімії.

Основні напрями наукових досліджень: утворення комплексних сполук у неводних і змішаних розчинах і синтез нових координаційних сполук, матеріалів для потреб нової техніки; переробка мінеральної сировини й утилізація відходів виробництва.

Розробляв українську хімічну термінологію, питання систематики й номенклатури в неорганічній хімії. Керівник авторського колективу та співавтор монографії «Хімія псевдогалогенідів». Написав два підручники – «Загальна та неорганічна хімія» і «Основи координаційної хімії».

Євген Іванович Гладшевський (1924 – 2012)

учений-хімік, доктор хімічних наук, професор.

Навчався на хімічному факультеті Львівського державного університету імені Івана Франка, де й продовжив свою трудову діяльність від асистента до доктора хімічних наук упродовж 54 років. Був деканом хімічного факультету, керував кафедрою неорганічної хімії впродовж 30 років, 20 років працював проректором з наукової роботи.

Започаткував львівську наукову школу «Кристалохімія». Під керівництвом ученого захищено 31 кандидатську та 4 докторські дисертації. Автор майже 550 праць, зокрема й монографій; 20 авторських свідоцтв і патентів.

*Знамениті земляки
є нашими духовними орієнтирами,
учителями,
нашою духовною опорою
і гордістю перед усім світом.*

Григорій Сковорода

